

Temel Masaüstü İhtiyaçları

16 Mart 2005

İçindekiler

1	Tanımlar	2
2	Bilişim okur-yazarı bir kullanıcının temel masaüstü ihtiyaçları	2
3	Masaüstü ortamında çalışma	3
4	Türkçe ve Türkiye'ye uygun bir masaüstü	4
5	Bilgilendirme mesajları	4
6	Uygulamalar	4

1 Tanımlar

Bizim anlayışımız ile, temel masaüstü ihtiyaçlarını karşılayan işletim sistemi kullanıcının karşısına kolay kullanımlı, yapılandırılabilir ve özelleştirilebilir bir masaüstü sunabilir

Masaüstü ortamı, benzer arayüzler ile işlemler arasında bilgi akışı ve iletişimin olduğu, uygulamalar arasında sürükle-bırak, kes-yapıştır özellikleri kullanılabilen grafiksel bir kullanıcı arayüzüdür. Masaüstü ortamı menü, panel ve masaüstünün kendisinden (dosya, dizin, uygulama başlatıcıları ve çevresel aygıtlar için ikon ve kısayolların bulunduğu yer) oluşur.

Temel masaüstü ihtiyaçlarını karşılarlarken kullanıcının sistemdeki en yetkili kullanıcı olan root kullanıcısının haklarına ihtiyaç duymaması istenen durumdur.

Temel masasütü ihtiyaçlarının grafik arayüzler ile ve/veya otomatik olarak sağlanması bir diğer gerektir. Kullanılan donanımlar otomatik olarak yapılandırılmalı, kullanıcı müdahalesi gereken yerlerde yalnızca grafik arayüzler ile çalışılmalıdır. Yazılım kurma/kaldırma/güncelleme ve yapılandırma işleri de benzer bir şekilde grafik arayüzlerden yapılabilmelidir. Kullanıcı hiçbir ihtiyacı için konsol (komut satırı) ekranı ile çalışmak zorunda kalmamalıdır.

Yukarıdakilere ek olarak Ulusal Dağıtım'da tüm uygulamaların varsayılan Türkçe ve UTF-8 kullandığını olmaları gerekmektedir.

Bir GNU/Linux dağıtımı olan Uludağ üzerindeki yazılımlar, herhangi Linux kullanıcısının ihtiyaçlarını da karşılayabilmelidir. Bu yüzden temel sistem(Unix) araçlarının da yazılım listesinde bulunması gerekir.

Bu tanımlar eşliğinde temel masaüstü sisteminin aşağıdaki özellikleri sağlıyor olması gerekmektedir.

2 Bilişim okur-yazarı bir kullanıcının temel masaüstü ihtiyaçları

1. Temel masaüstü donanımlarını tanıtmak, yapılandırma ve kullanma

Bu donanımlar¹

- Her tür **Monitör**
- Her tür **Klavye**
- Her tür **Fare**
- Depolama aygıtları: **disket sürücü, CDROM/DVD sürücü, usb depolama aygıtı, CD-RW/DVD-RW sürücü**
- **Yazıcı** (ağ yazıcıları, paralel port ve usb'den bağlanan yazıcılar)
- **Tarayıcı** (paralel port ve usb'den bağlanan tarayıcılar)

¹Donanımların Linux uyumlu olduğu var sayılmaktadır. Listede "Her tür" ifadesi "Linux ile kullanılabilen her tür" anlamı taşımaktadır.

- Her tür çevirmeli ağ **modemi**
- **Ağ kartı** (PCI ve usb ağ kartları)
- Her tür **Tv kartı**
- **Kızıl ötesi** ve **Bluetooth** destekleri

olabilir.

Bilgisayarda takılan ya da ağda bulunan donanımların otomatik olarak tanınmış ve yapılandırılmış olması tercih edilir.

3 Masaüstü ortamında çalışma

1. İsteddiği uygulamaya menüler aracılığı ile ulaşabilme
2. Özelleştirilebilir bir arayüz
 - Temalar
 - Duvar kağıdı
 - Ekran koruyucu
 - Fontlar
 - Dosya tipleri için öntanımlı uygulama seçimi
3. Yapılandırılabilir panel
4. Kısayollar
5. Sürükle-bırak
6. Uygulamalar arası kes-yapıştır
7. Ara/Bul fonksiyonları
8. Simgeler ile dosyalara kolay erişim, simgelerin/dosyaların dizilişlerini değiştirebilme
9. Tarih ve saat ayarlarının yapılabilmesi
10. Ülke, bölge ve dil ayarlarının yapılabilmesi

4 Türkçe ve Türkiye’ye uygun bir masaüstü

Ulusal Dağıtım için kullanıcı ile etkileşen tüm arayüzlerde Türkçe desteği bir zorunluluktur. Bu arayüzler aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir.

- Uygulama arayüzleri
- Menüler
- Yardım dosyaları
- Sistem ve uygulama mesajları

Bununla birlikte Türkçe bir arayüz için uygun yazı tiplerinin sistemde bulunması ve ön tanımlı olarak kullanılıyor olması gerekmektedir.

Dağıtımın yazılımlarda Türkiye’ye uygun seçimler yapılmış ve veriler (Takvim bilgileri gibi) eklenmiş olarak sunulması istenmektedir.

5 Bilgilendirme mesajları

Kullanıcıyı bilgilendirme mesajlarının teknik detaylardan arındırılmış olması gerekir. Mesajların sorunları teknik bir dil ile işaret etmek yerine asistan programlar ile sorunun çözümünü sağlamaları idealdir.

6 Uygulamalar

Temel masaüstü sisteminde aşağıdaki tür ve niteliklerde uygulamalar bulunmalıdır.

1. İnternet
 - (a) Web tarayıcısı (browser)
 - (b) E-posta istemcisi
 - (c) Hızlı mesajlaşma istemcisi
 - (d) Dosya transferi uygulaması
 - (e) Web sayfaları düzenleyicisi
 - (f) Dosya paylaşımı (yerel ağ ve internet üzerinde)
2. Çoklu ortam
 - (a) CD çalıcı
 - (b) Müzik çalıcı

- (c) DVD/VCD/DivX oynatıcı
- (d) Dönüştürücü (encoder)
- (e) Resim/grafik gösterici
- (f) Resim/grafik düzenleyici

3. Ofis

- (a) Kelime işlemci
- (b) Hesap çizelgesi
- (c) Sunumcu
- (d) Adres defteri
- (e) Ajanda

4. Sistem

- (a) Yapılandırma araçları
 - i. Donanım yapılandırması (klavye, fare, ekran boyutu/çözünürlüğü, yazıcı, tarayıcı, modem, tv kartı, cd yazıcı)
 - ii. Yazılımların yapılandırılması
 - A. Yükle, kaldır, güncelle
 - B. Ön tanımlı yazılım seçimi
 - iii. Ağ yapılandırması
 - A. Çevirmeli bağlantı
 - B. ADSL/Kablo-Net bağlantısı
 - C. Yerel ağ bağlantısı
- (b) Dosya yöneticisi
 - i. Dosya yöneticisi grafik arayüzü
 - ii. Kolayca dosya ve dizin oluşturabilme
 - iii. Kes, kopyala, yapıştır, sil, taşı, yeniden adlandır
 - iv. Arama yapabilme
 - v. Paylaştırma
 - vi. Sahiplik ve izinler
 - vii. Arşivleme ve sıkıştırma
 - viii. Dönüştürme (pdf -> ps, vb.)
 - ix. Saklama aygıtları ile çalışabilme (disket, CD/DVD, usb disk, CD/DVD yazıcı)
 - x. Masaüstünden kolayca ulaşılabilir, dosya yöneticisinin sildiği öğeleri saklayan ve istendiğinde silme işlemini geri alabilen bir çöp kutusu

5. Diğer

- (a) Metin düzenleyici